

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การพัฒนาภาวะผู้นำทางการพยาบาลของรองศาสตราจารย์

ดร. สายหยุด นิยมวิภาต

ชื่อผู้เขียน

นางวรวรรณ ทองสง

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ อุดมรัตน์	สงวนศิริธรรม	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรมवल	นันท์ศุภวัฒน์	กรรมการ
อาจารย์สายชล	สัตยานุรักษ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนาวดี	ซอนตะวัน	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินจง	โปธิบาล	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีทางประวัติศาสตร์ (historical research) เพื่อศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำทางการพยาบาลของรองศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด นิยมวิภาต โดยการสำรวจเอกสารหลักฐานต่างๆ ประกอบกับการสัมภาษณ์รองศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด นิยมวิภาตและบุคคลผู้เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบและประเมินคุณค่า วิเคราะห์หรือแยกแยะข้อมูลผ่านการตรวจสอบแล้วว่าเชื่อถือได้ โดยแบ่งออกเป็นหมวดหมู่และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเหล่านั้น เพื่ออธิบายการพัฒนาภาวะผู้นำทางการพยาบาลของรองศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด นิยมวิภาต

ผลการวิจัยพบว่า

1. บริบททางสังคมวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางการพยาบาลของรองศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด นิยมวิภาต ส่วนหนึ่งเป็นไปตามสภาพเงื่อนไขของสังคม และกระบวนการกล่อมเกลாத่างสังคม โดยมีจุดเริ่มต้นจากการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวซึ่งปลูกฝังในเรื่องความมีระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ และได้รับการศึกษาตามแบบแผนของครอบครัวชั้นกลาง ประกอบกับการได้ศึกษาวิชาชีพการพยาบาลในชั้นต้นที่โรงเรียนพยาบาลโรงพยาบาลหญิงมีส่วนสำคัญอย่างมากในการปลูกฝังความสำนึกรับผิดชอบต่อน้ำที่และ

การมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลเป็นเพราะได้รับการสั่งสอนและได้อยู่ใกล้ชิดบุคคลผู้เป็นแบบอย่างที่ดีคืออาจารย์มณี สหัสสานนท์ ซึ่งทำให้รองศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด นิยมวิภาต รักและภูมิใจในวิชาชีพอย่างมาก เมื่อรับราชการก็ได้รับการคำนึงถึงบริบททางสังคมของพยาบาลส่วนใหญ่ในประเทศว่ายังไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมเท่าที่ควร จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้รองศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด นิยมวิภาต สนใจที่จะพัฒนาวิชาชีพการพยาบาลให้เป็นที่ยอมรับและก้าวหน้าต่อไป และจากการที่ได้มีโอกาสศึกษาต่อทางด้านพยาบาลระดับปริญญาตรีและโทในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้จุดประกายแนวความคิดและเห็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพการพยาบาลเพิ่มขึ้น เมื่อจบการศึกษากลับมาแล้วได้เริ่มบทบาทการเป็นผู้นำทางการพยาบาลในช่วงแรกคือการเป็นผู้อำนวยการ โรงเรียนพยาบาลโรงพยาบาลหญิงเป็นคนแรก เป็นผู้นำทางการพยาบาลในช่วงที่สอง คือการเป็นคณบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และเป็นผู้นำทางการพยาบาลในช่วงที่สาม คือการได้รับเชิญเป็นที่ปรึกษาฝ่ายการพยาบาล องค์การอนามัยโลกประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2. วิธีการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นผู้นำทางการพยาบาลของรองศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด นิยมวิภาต เกิดจากความสำนึกรับผิดชอบต่อสถานภาพของวิชาชีพที่ต้องการพัฒนาวิชาชีพให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของวิชาชีพอื่นๆ จึงได้ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาวิชาชีพการพยาบาลโดยเริ่มต้นพัฒนาตนเองก่อนเพื่อให้ความพร้อมที่จะเป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์และปรับปรุงตนเองทั้งด้านความรู้ ทักษะ ความเชื่อ ค่านิยม การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมทั้งโดยการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องและการเข้ารับการอบรมในหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำ การศึกษาแบบอย่างผู้นำที่ดีทั้งจากการศึกษาชีวประวัติ การพูดคุย และการปฏิบัติงานร่วมกับผู้นำที่ดีทั้งจากผู้นำทางการพยาบาลและจากสตรีที่เป็นผู้นำในสังคมไทยในสมัยนั้น และการฝึกความเป็นผู้นำทั้งจากการได้รับคำแนะนำอย่างใกล้ชิดจากผู้นำในสายงานได้ปฏิบัติงานร่วมกับผู้นำที่ชำนาญแล้ว . และยังมีโอกาสเข้ารับการฝึกผู้นำนอกสายงานซึ่งเป็นการฝึกเฉพาะบุคคลอีกด้วย

3. คุณลักษณะและแบบภาวะผู้นำทางการพยาบาลของรองศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด นิยมวิภาตนั้นจะเห็นได้ว่าคุณลักษณะหลายประการของอาจารย์มิใช่สิ่งที่เกิดขึ้นทันทีทันใด แต่ได้ถูกหล่อหลอมและแสดงออกให้เป็นที่ปรากฏมาตั้งแต่เยาว์วัย ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเกิดจากธรรมชาติและส่วนสำคัญเกิดจากการที่รองศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด นิยมวิภาต พยายามพัฒนาตัวเองในทางที่ดียิ่งขึ้นโดยอาศัยเงื่อนไขหรือสภาวะแวดล้อมที่เอื้ออำนวยหรือสร้างเงื่อนไขหรือสภาวะแวดล้อมบางอย่างขึ้นมาด้วยตนเอง โดยมีคุณลักษณะเด่นชัดที่พียงนำมากล่าวคือ รองศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด นิยมวิภาต เป็นผู้นำที่มีอำนาจชำนาญการ อาณาบารมี วิสัยทัศน์ รวมทั้งเป็นผู้ที่มี

มนุษยสัมพันธ์และมีทักษะในการติดต่อสื่อสาร ส่วนรูปแบบภาวะผู้นำขึ้นกับสถานการณ์ และบรรยากาศขององค์กร โดยใช้แบบอัตตารูปโดยผสมผสานกับแบบประชาธิปไตย แต่กลุ่มผู้ร่วมงานรับรู้ได้ว่ารองศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด นิยมวิภาต คอยสนับสนุน ให้กำลังใจและกระตุ้นสติปัญญาเพื่อนร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ และดูเหมือนว่ารองศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด นิยมวิภาต จะใช้ระบบการปกครองแบบแม่ปกครองลูกคล้ายกับการปกครองในระบบพ่อขุนอุปถัมภ์ซึ่งผู้นำทางการเมืองในยุคนั้นเคยใช้

Thesis Title	Nursing Leadership Development of Associate Professor Dr. Saiyud Niyomwiphat	
Author	Mrs. Worawan Tongsong	
M.N.S.	Nursing Administration	
Examining Committee :		
	Associate. Prof. Udomrat Sangounsiritham	Chairman
	Assist. Prof. Raymoul Nantsupawat	Member
	Lecturer Saichol Sattayanurag	Member
	Assist. Prof. Dr. Ratanawadee Chontawan	Member
	Assist. Prof. Dr. Linchong Pothiban	Member

Abstract

The purpose of this historical research is to study the nursing leadership development of Associate Professor Dr.Saiyud Niyomwiphat. Data was collected using non-structured interviews with open-ended questions and in-depth interviews with Dr.Niyomwiphat. Additional information was gathered, analysed and synthesized via interviews with associate personnel and various documentations relating to her nursing leadership development such as government documents, declarations, articles, year-books, and reports.

The result of this study indicated that :

1. The development of Associate Professor Dr.Saiyud Niyomwiphat's nursing leadership may have begun in the socio-cultural context of middle-class family values which cultivated her accountability and tidiness. Furthermore, she developed a positive attitude under her mentor Manee Sahasanon, while enrolled in the Primary Nursing Program at the School of Nursing under the Ministry of Public Health. Not until attending University in United States to acquire her B.Sc. and M.Sc., did she begin to fully develop concepts of professional nursing. Upon returning to Thailand,

Dr. Niyomwiphat procured the position of director of the School of Nursing under the Ministry of Public Health which began her leadership role. This was followed by her founding the Faculty of Nursing at Khonkaen University and her subsequent appointment as a dean. Her leadership values were further revealed after an invitation to the position of regional advisor for Southeast Asia within the World Health Organization (W.H.O.)

2. Methods of developing nursing leadership came from her commitment to develop the status and role of the nursing profession in Thailand. She learned to develop herself first through awareness and by improving her knowledge, attitude, beliefs, and values; second by continuous study (self study and courses); and third by ability to identify leadership through reading biographies and by talking with reputable leaders of nursing and the elite women of Thai society. Her fourth method was on-the-job training to be a leader.

3. Her inherent leadership qualities and style began in her childhood but more importantly was self-developed within conducive social context conditioning. The specific qualities of her leadership abilities can be described as: a visionary leader; handling an expert power; charismatic behavior; good human relationship and skillful two-way communication. She balanced autocracy with a democratic approach to leadership. Most of her subordinates felt that they were supported, dealt with considerately and stimulated intellectually under her direction. It seems apparent that she utilized a paternalistic approach to governing her staff as did former style of Thai government.